

Pitch Academi-exit

Geachte voorzitter, geachte jury, geachte schrijvers van de preadviezen en natuurlijk geachte aanwezigen, dank u voor het woord.

Wij bespreken vandaag de volgende stelling van dhr. Kraan en dhr. Niemeijer uit hun preadvies 'de opleiding tot overheidsjurist':

Het is een eis van rechtsstatelijkheid dat de overheid voor haar wetgevende en bestuurlijke taken over goed opgeleide overheidsjuristen beschikt. Om die reden moet ook over de volle breedte in opleiding en professionalisering worden geïnvesteerd.

Wij gaan eerst in op de **noodzaak** van goed opgeleide overheidsjuristen, vervolgens op de **inhoud** van wat een goed opgeleid overheidsjurist is en kan, en tot slot het **middel** om die goed opgeleide overheidsjuristen te krijgen en behouden.

Noodzaak

Het is een **eis van rechtsstatelijkheid** dat de overheid voor haar wetgevende en bestuurlijke taken over goed opgeleide overheidsjuristen beschikt.

Wat vereist de rechtsstaat dan?

De rechtsstaat eist onder andere dat (we beperken ons hiermee tot het bestuursrechtelijk legaliteitsbeginsel):

- De uitvoerende macht slechts beschikt over de bevoegdheden bij wet toegekend;
- De uitvoerende macht handelt in overeenstemming met wettelijke voorschriften als wordt ingegrepen in de rechten van burger.

Kort gezegd: de overheid moet betrouwbaar zijn, en haar handelen moet voldoen aan de eisen van rechtszekerheid en legitimiteit. De overheidsjurist is dus een juridische professional met een bijzondere verantwoordelijkheid aan de burger om de rechtmatigheid en kwaliteit van het juridische handelen van de overheid en de eisen van de rechtsstaat te waarborgen. Investeren in de kwaliteit van deze juristen, is daarmee pure noodzaak.

Het is dus een eis van rechtsstatelijkheid dat de overheid voor **haar wetgevende en bestuurlijke taken** over goed opgeleide overheidsjuristen beschikt.

Deze eis richt zich zowel tot de wetgever, die deugdelijke wetgeving schrijft en maakt, maar ook tot de overheidsjurist, die ervoor moet zorgen dat deze wetgeving in de praktijk juist wordt toegepast. De overheid moet daarom over goede juristen beschikken.

Inhoud

Wat is een goed overheidsjurist?

Een goed overheidsjurist is inhoudelijk goed onderlegd, beschikt over de juiste vaardigheden en is op de hoogte van de actualiteit in een politiek en bestuurlijk dynamische omgeving.

Inhoudelijk

Een goed overheidsjurist moet specialist zijn op het onderwerp dat hij of zij behandelt, en de rechtsgebieden waarin hij opereert volledig beheersen. Maar om de overheid in het rechtsverkeer goed te kunnen behartigen, ook kennis hebben van andere disciplines als economie, psychologie en bestuurskunde.

Vaardigheden

Net als een advocaat of notaris zal een overheidsjurist goed moeten kunnen argumenten, onderhandelen en adviseren. Ook moet hij thema's kunnen vertalen naar de praktijk op straat. En anders dan een advocaat of notaris, moet hij of zij ook in staat zijn te signaleren wanneer de regels niet langer voldoen en aanpassing behoeven.

Actualiteit

De overheidsjurist staat midden in de dagelijkse politiek en bestuurlijke verhoudingen en de dynamiek die daarbij komt kijken. Daar zal hij rekening mee moeten houden, zonder het grotere belang van rechtsstatelijkheid uit het oog te verliezen.

Een echte professional dus. Een jurist met een uitgebreid vaardighedenpakket die midden in de politiek staat zonder de rechtsstatelijkheid uit het oog te verliezen. Hoe krijgen en borgen we het bestaan van dergelijke goede overheidsjuristen?

Middel

Het derde element van de stelling betreft het middel: hoe te komen tot betere, of goed opgeleide overheidsjuristen die nodig zijn voor het goed en betrouwbaar functioneren van de overheid. Kraan en Niemeijer vatten dit in hun preadvies treffend samen in drie stadia:

- Leren;
- Leren en werken;
- Werken en blijven leren.

Leren

Allereerst de initiële opleiding tot basisjurist aan een van de verschillende rechtenfaculteiten die Nederland kent. Onder meer in de preadviezen is erop gewezen dat de rechtenopleidingen niet goed aansluiten op het werk als overheidsjurist. Stemmen gaan dan ook op om de opleiding te hervormen, of te 'fine tunen'.

Leren en werken

Het tweede proces is een post-initiële opleiding tot overheidsjurist. Dat geldt voor zowel de lokale overheid (onder meer via de VNG) als de landelijke overheid (onder meer via de academies voor wetgeving en overheidsjuristen). Daar leren overheidsjuristen theorie met praktijk te verenigen en wordt gewerkt aan en geïnvesteerd in allerhande vaardigheden die overheidsjuristen in de dagelijkse werkpraktijk nodig hebben.

Werken en blijven leren

Na de voorbereidende opleidingen, is het noodzaak dat er blijvend geïnvesteerd wordt in overheids- en wetgevingsjuristen. Er moeten ruime financiële mogelijkheden zijn om dit mogelijk te maken. Ook wij denken aan een meer verplichtend karakter van het PWO-puntenstelsel om de blijvende vakbekwaamheid van wetgevings- en overheidsjuristen te borgen. Niet langer vrijblijvend, maar verplicht op een wijze zoals dat nu door de NOvA voor advocaten wordt geregeld.

Conclusie

Het is een eis van rechtsstatelijkheid dat de overheid voor haar wetgevende en bestuurlijke taken over goed opgeleide overheidsjuristen beschikt. Om die reden moet ook over de volle breedte in opleiding en professionalisering worden geïnvesteerd.

Met Kraan en Niemeijer onderschrijven wij deze stelling. De overheid moet over goede, vaardige juristen beschikken.

Het belangrijkste middel om dat te bereiken zijn de post-initiële opleidingen en blijvende inbedding van kwaliteit door middel van aanbieden van cursussen. Uit dit alles blijkt dat er over de volle breedte in opleiding en professionalisering moet worden geïnvesteerd zodat de overheid over voldoende goed opgeleide overheidsjuristen in de wetgevende en bestuurlijke macht beschikt.

Maar wij stellen, verder dan Kraan en Niemeijer, dat zonder goed opgeleide overheidsjuristen, de overheid niet aan de rechtsstatelijke eis kan voldoen, en dat niet gewaarborgd kan worden dat de overheid betrouwbaar is en onderworpen is aan de eisen aan legaliteit en legitimiteit.

Daarom betogen wij dat elke overheidsjurist, zowel lokaal als nationaal opererend, een post-initiële opleiding tot overheidsjurist moet volgen en dat de overheidsjurist door middel van een verplicht puntensysteem blijvend investeert in zijn kennis en vaardigheden. Alleen dan is de rechtsstatelijkheid van de overheid te waarborgen. Hoewel dit misschien verre toekomst is, lijkt het preadvies van Kraan en Niemeijer daarop alvast vooruit te lopen.